

Met „de Volendam” naar Indië

EEN VEELBEWOGEN REIS

Het wordt zo zoetjes aan vervelend om over de aankomst van nieuwe Marinierstransporten in Indië artikelen te schrijven. We zagen de „Boissevain”, de „Tabinta”, de „Johan de Witt”, de „Johan van Oldenbarneveltdt”, de „Nieuw Holland” en nogmaals de „Boissevain” en de „Johan de Witt” de haven van Soerabaja binnenstomen en bijna altijd was ons verhaal hetzelfde. „Ze hebben een voorspoedige reis gehad; de ligging was niet al te best; het eten ging wel en..... de jongens zijn blij, dat ze nu hier zijn.”

We waren dan ook vast besloten om in den vervolge, als er weer nieuwe Marinierscontingenten zouden arriveren, de aankomst daarvan in een kort berichtje te vermelden en derhalve onze lezers niet meer te vervelen met reisverhalen, die buiten de nieuw-aangekomenen toch niemand interesseren. Een goed plan dus, dat nauwelijks grijpt, de eerste uitzondering erop noodzakelijk maakt, omdat de aankomst van ons nieuwste transport Mariniers een zodanige stofwolk van copie voor ons heeft doen opwaaien, dat wij, willen wij dit transport en onze Brigade niet te kort doen, aan deze aankomst zeker een artikel moeten wijden.

Want de „Volendam” heeft een reis gehad.....

Het vertrek.

Om kort te gaan, op Woensdag, 30 Juli j.l., des middags om 4.45 uur, verliet het Ms. „Volendam” van de Holland — Amerika lijn de Maasstad. Aan boord bevonden zich, naast enige troepenonderdelen van de Kon. Landmacht, een detachement Mariniers, bestaande uit 400 man, onder commando van de Major der Mariniers H. Schouten en 140 schepelingen van de Kon. Marine.

Zoals doorgaans geeft een scheiding enige moeilijkheden, maar nauwelijks de „Nieuwe Waterweg” uit, lag Nederland voorlopig vergeten achter haar duinen en was het oog vol verwachting gericht op de nieuwe bestemming. Zeemiliciens zijn wat dit betreft zeker zoveel kerel als oorlogsvrijwilligers, die een paar jaar tropen heus wel vinden opwegen tegen het vertrek uit de gezellige familiekring, vooral nu er in deze tropen iets van belang te fiks valt. De stemming was dan ook onmiddellijk opperbst en toen na elf dagen varen op 10 Augustus de haven van Port Saïd in zicht kwam was alles wat je noemt oké aan boord. Toen kwamen echter de eerste moeilijkheden.

Port Saïd.

Zoals we ons nog wel uit de dagblad-berichten kunnen herinneren, was het eerst aan de „Volendam” verboden geworden de haven van Port Saïd aan te doen om daar olie en water aan boord te nemen. Op het laatste ogenblik echter werd dit verbod ingetrokken, zodat verwacht kon worden, dat het aandoen van deze haven op normale wijze zou kunnen geschieden. Dit was echter geenszins het geval. Want nauwelijks was de „Volendam” de haven genaderd of het schip werd omzwermd door allerlei kleine bootjes met Indonesische vlaggen in top, waarvan de inzittenden, solidair aan een dito gewoonte in de Republiek, vreselijk begonnen te schelden en te dreigen. Dit was echter een demonstratie, die weinig kwaad kon, maar erger werd het, toen deze lieden trachten de sleepkabels door te snijden, waarmee de „Volendam”, door twee sleepboten getrokken, de haven werd binnen geloodst. De Egyptische politie kon echter het kwaad voorkomen, hetgeen zeer gelukkig genoemd mag worden, aangezien bij een doorsnijding van de kabels de „Volendam” ongetwijfeld in aanvaring was gekomen met terplaatse liggende schepen, waardoor grote schade zou zijn aangericht.

Ook bij het water- en olietanken werd van de vrienden van de Republiek veel hinder ondervonden, waarbij zij het speciaal op de slangen gemunt hadden, ditmaal ook zonder enig resultaat. Voortreffelijk was gedurende deze incidenten de houding van onze jongens. Geen wanclank werd er aan hun zijde gehoord en al mochten de demonstranten nog zo luid schreeuwen en nog zo dreigend de vuist opsteken, hun enige reactie hierop was, een schamper schouderophalen. Ook van buitenlandse zijde werd de houding van onze jongens bijzonder gewaardeerd.

Een andere moeilijkheid in Port Saïd ondervonden, was het niet aan boord komen van de post. Hiervan lag de schuld in Nederland zelf, aangezien bij het vertrek aan bloedverwanten en vrienden een verkeerd adres was opgegeven, waardoor de post niet tijdig genoeg Port Saïd bereikte. Vanzelfsprekend was de ontstemming hierover groot, maar van enige onmlitaire gedragingen was geen sprake.

Zo ging alles weer in de beste stemming tot voorbij Aden, in welke plaats een militair van de Kon. Landmacht, die in de Middellandse Zee ziek was geworden, in een hospitaal werd achtergelaten, aangezien men nog steeds niet wist welke de aard van deze ziekte was.

Typhus.

Toen kwam de Indische Oceaan. Opeens, zonder dat men wist waardoor, werden vele Mariniers tegelijk ziek, voornamelijk in het voorschip. Het aantal nieuwe patiënten varieerde van 6 tot 12 per dag en hoewel de verschijnselen er enigszins op wezen, dat men hier met typhus te doen had, werd een absolute zekerheid daarvan pas verkregen, toen de „Volendam” in Sabang voor anker ging. Daar kon n.l. door twee doktoren uit Batavia, die per vliegtuig waren overgekomen, door middel van een scheikundig onderzoek worden geconstateerd, dat men te maken had met een bepaald soort van paratyphus.

Toch mag hieruit niet geconcludeerd worden, dat de „Volendam” een te weinig aan bekwaam medisch personeel aan boord had. Er waren 5 doktoren en de nodige ziekenverplegers, die echter niet beschikten over die chemische apparaten, waardoor het mogelijk was voor de aankomst in Sabang de aard van deze ziekte nauwkeurig vast te stellen. Zij hebben manhaftig werk verricht en hadden na de „explosie” handen te kort om de verpleging bij te benen, ook al werd hun aantal versterkt met de nodige vrijwilligers.

Ondertussen ging het leven op de „Volendam”, voor wat de gezonden betreft, zijn gewone gang. Van een zekere angsthypnose voor de gevreesde ziekte was hoegenaamd geen sprake: men deed normaal zijn werk, terwijl er verder genoeg afleiding was. Zo nam men b.v. het initiatief voor cabaret- en revuevoorstellingen, terwijl er ook gedurende de reis om de 5 of 6 avonden een film werd gedraaid, die overvolle „dekken” trok. Voorts werden er iedere ochtend sport- en gymnastiek-oefeningen gehouden, hetgeen na het uitbreken van de besmettelijke ziekte nog eens extra op het programma kwam te staan om het lichaam van de gezonden in ieder geval toch maar zo fit mogelijk te houden. Zeer aangenaam was het, toen in Sabang, ondanks het feit, dat het schip in een zekere quarantaine lag, in overleg met de plaatselijke militaire autoriteiten, mocht worden gepassagierd. In groepen werden wandeltochten ondernomen, waarbij men echter de strikte opdracht had ieder contact met de bevolking te vermijden. Ook het kopen aan de wal was absoluut verboden geworden, een teleurstelling, die echter ruimschoots ondervangen werd door het feit, dat men na zo lange tijd opgebotteld te hebben gezeten op het overbevolkte scheepsdek, nu eens de benen kon strekken. En daarop had men in de gegeven omstandigheden, eerlijk gezegd, niet gerekend. Gedurende de laatste etappe tussen Sabang en Tandjong Priok deed zich nog een treurig feit voor. Pieter Kraayenveld, een Marinier 3e klasse, die door typhus was aangetast, overleed aan de gevolgen daarvan en werd

(Vervolg op pag. 6).

Met „de Volendam” naar Indië (Vervolg).

in de nacht van 27 op 28 Augustus in de buurt van Padang aan de golven van de Indische Oceaan toevertrouwd.

Batavia.

Op 30 Augustus, dus precies een maand later, nadat de „Volendam” uit Nederland vertrokken was, arriveerde het schip in de haven van Tandjong Priok. Het contingent Marineschepelingen, de Mariniers en het Detachement van het KNIL debarkeerden, echter niet zoals dat gebruikelijk is. Het contact met anderen moest zoveel mogelijk vermeden worden en daarom waren er maar weinigen aan de kade aanwezig om dit nieuwe transport te verwelkomen.

Dit was niet aangenaam, maar nog onaangener werd het, toen het geheel in een kamp te Tjililitan achter prikkeldraad werd opgesloten, een kamp, waarvan de bouw nog niet geheel gereed was, zodat er wel het een en ander diende te geschieden voordat de loodsen en barakken bewoonbaar waren.

Met een voorbeeldige ijver echter hebben de jongens in recordtijd het kamp omgetoverd. De barakken werden gezellige nederzettingen, waarin de goede stemming, ondanks de moeilijke omstandigheden, hoogtij vierde, dank zij het afwisselende dagprogramma en de uitstekende verzorging, vooral van geestelijke zijde. Ook de Plaatselijke Marinecommandant te Batavia stelde alles in het werk om het de Mariniers in Tjililitan zo aangenaam mogelijk te maken.

Op 13 September werd de quarantaine opgeheven, terwijl men 12 dagen later op de Kota Inten werd ingescheept voor het afleggen van de laatste etappe: Batavia — Soerabaja.

Het transport Kota Inten.

En zo zijn dan Maandag j.l. twee nieuwe Marinierstransporten te Soerabaja gearriveerd. De Mariniers van de „Volendam” en de Mariniers van de „Kota Inten”. Laatstgenoemd schip vertrok op 28 Augustus uit de Maasstad en legde het traject Rotterdam — Sabang